

BIO- JÄTE- OPAS

Euroopan unionin
osarahoittama

Opas on toteutettu osana *Asukaslähtöiset kiertotalouden ratkaisut Etelä-Karjalassa -projektia* (03/2023-06/2025). Projektissa tehostetaan biojätteen erilliskeräystä sekä kehitetään alueellisia kierto- ja jakamistalouden ratkaisuja yhdessä Etelä-Karjalan asukkaiden ja organisaatioiden kanssa. Projektia toteuttavat LAB-ammattikorkeakoulu ja Lappeenrannan kaupunki yhteistyökumppaninaan Etelä-Karjalan Jätehuolto EKJH.

Lisätietoa hankkeesta verkkosivuillamme osoitteessa:
lab.fi/fi/projekti/asukaslahtoiset-kiertotalouden-ratkaisut-etela-karjalassa-aski tai QR-koodilla.

2024, päivitetty 2025

Oppaan tekstit:

Kaisu Isomäki, Katariina Pakarinen & Henri Heikkilä (LAB-ammattikorkeakoulu),
Maria Jokela (Lappeenrannan kaupunki) & Marjo Majanen (harjoittelija)

Oppaan taitto ja kuvitukset:

Kaisu Isomäki

Paikallista biokaasua

Etelä-Karjalan Jätehuolto hyödyntää 100 % lajitellusta biojätteestä! Biojätteestä valmistetaan mm. biokaasua ja lannoitteita. Biojätteen lajittelu vähentää riippuvuutta ulkomaisista lannoitteista ja kaasusta.

Ethän lajittele biojätettä muovipussissa

Muovipussit ja -pakkaukset aiheuttavat tukoksia biokaasulaitoksella. Muovia ei myöskään saada kokonaan poistettua, mistä syystä sitä päätyy pelloille. Paperipussi on paras pussi!

Kuin vettä polttaisi!

Kuivajätettä käytetään energiantuotannossa. Kuivajätteen joukossa biojäte vaikuttaa polttoprosessiin ja alentaa materiaasta saatavaa energiahyötyä.

Mitä haaskausta!

Yli 25 % kuivajätteestä on biojätettä ja jopa 60 % kaikesta biojätteestä menee kuivajätteen joukkoon.

Etelä-Karjalassa kaikkien pitää lajitella

Etelä-Karjalassa biojätteen lajitteluvaikeus koskee ihan kaikkia maakunnan asukkaita. Asuinpaikasta riippuen biojäte pitää lajitella joko omaan tai taloyhtiön biojäteastiaan, kimppa-astiaan, aluekeräyspisteelle tai kompostoriin.

Mitä biojätteeseen SAA laittaa?*

- Kasvien ja hedelmien kuoret
- Ruuantähteet
- Pilaantuneet elintarvikkeet
- Munankuoret ja munakennot
- Kalanperkeet, pienet luut
- Kahvinporot ja suodatinpaperit
- Teepussit ja porot
- Pehmopaperit, kuten talouspaperit
- Pienet määrät puutarhajätteitä, kukkamultaa
- Puiset aterimet ja hammastikut
- Lemmikkieläinten puupohjaiset kuivikkeet (esim. purut ja pelletit)

Mitä biojätteeseen EI SAA laittaa?*

- Nesteitä
- Muovia (kuten muovipusseja)
- Pinnoitettuja kartonkipakkauksia
- Lääkkeitä tai vitamiinitabletteja
- Purukumeja
- Tuhkaa
- Kiviä
- Hiuksia tai eläinten karvoja
- Kissanhiekkaa (muu kuin puupohjainen)
- Imurin pölypusseja tai pölyä
- Biohajoavia vaippoja ja terveyssiteitä
- Haittakasvien osia
- Tupakantumpeja
- Muuta maatumatonta jätettä

*Huom. Etelä-Karjalassa. Ohjeissa voi olla alueellisia eroja. Tarkista tarvittaessa oman kuntasi ohjeet.

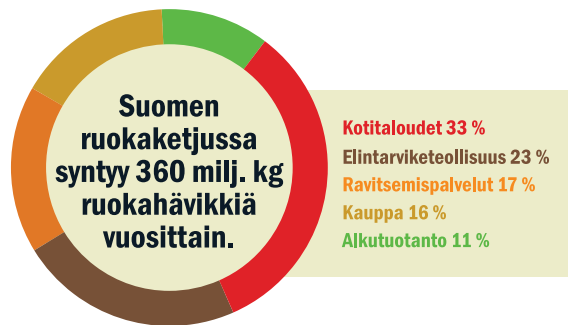
Vinkit biojätteen lajitteluun

- 1 Älä käytä muovipussia biojätepussina.** Muovi ei kuulu biojätteeseen, joten lajittele elintarvikkeet ja niiden muoviset pakkaukset erikseen.
- 2 Suosi paperisia biojätepusseja. Maksuttoman biojätepussin saat esimerkiksi jauhopussista,** muropaketista tai taitellusta sanomalehdestä. Älä käytä pinnoitettuja kartonkipakkauksia, kuten maitopurkkia.
- 3 Anna ruokajätteiden jäähtyä ja kuivahtaa** ennen pussiin laittamista, niin biojätepussi kestää paremmin.
- 4 Säilytä biojätepussia ilmastavasti** esimerkiksi reiällisessä astiassa. Suljetussa astiassa pussi vettyy ja biojäte alkaa haista nopeammin.
- 5 Revi biojäteastian pohjalle kuivikkeeksi** esimerkiksi kananmunakennoa, sanomalehteä tai käytettyä talouspaperia ehkäistäksesi vettymistä.
- 6 Älä kaada biojäteastiaan nesteitä.** Ruokaöljyn ja muut nestemäiset rasvat voit imeyttää esimerkiksi talouspaperiin ja laittaa sitten biojätteeseen.
- 7 Tyhjennä biojäteastia muutaman päivän välein** erityisestä kesäisin. Näin vältät hajuhaitat ja kukkakärpäset.

Ruokahävikki Suomessa

Ruokahävikki = hukkaan (roskiin tai biojätteeseen)
mennyt syömäkelpoinen ruoka

Hävikkiä syntyy eniten lapsiperheissä ja naisten sinkkotalouksissa.

Kotitalouksien osuus yli 100 milj. kg vuosittain

23 kg /hlö

-100€

139 000

vuosittaiset päästöt

Ruoan tuotanto, kuljettaminen, valmistaminen ja ravintolapalvelut aiheuttavat noin neljänneksen kaikista ilmastopäästöistä.

ENITEN HUKKAAN MENEVÄT

Vihannekset & juurekset 23 %
Hedelmät ja marjat 17 %
Kahvi 15 %
Maitotuotteet 12 %
Viljatuotteet 12 %
Lihat tuotteet 8 %*
Muut 8 %
Valmisateriat 4 %

*Kokonaishävikin ilmastovaikutuksesta lihan osuus on noin 40 %.

Vinkit ruokahävikin vähentämiseen

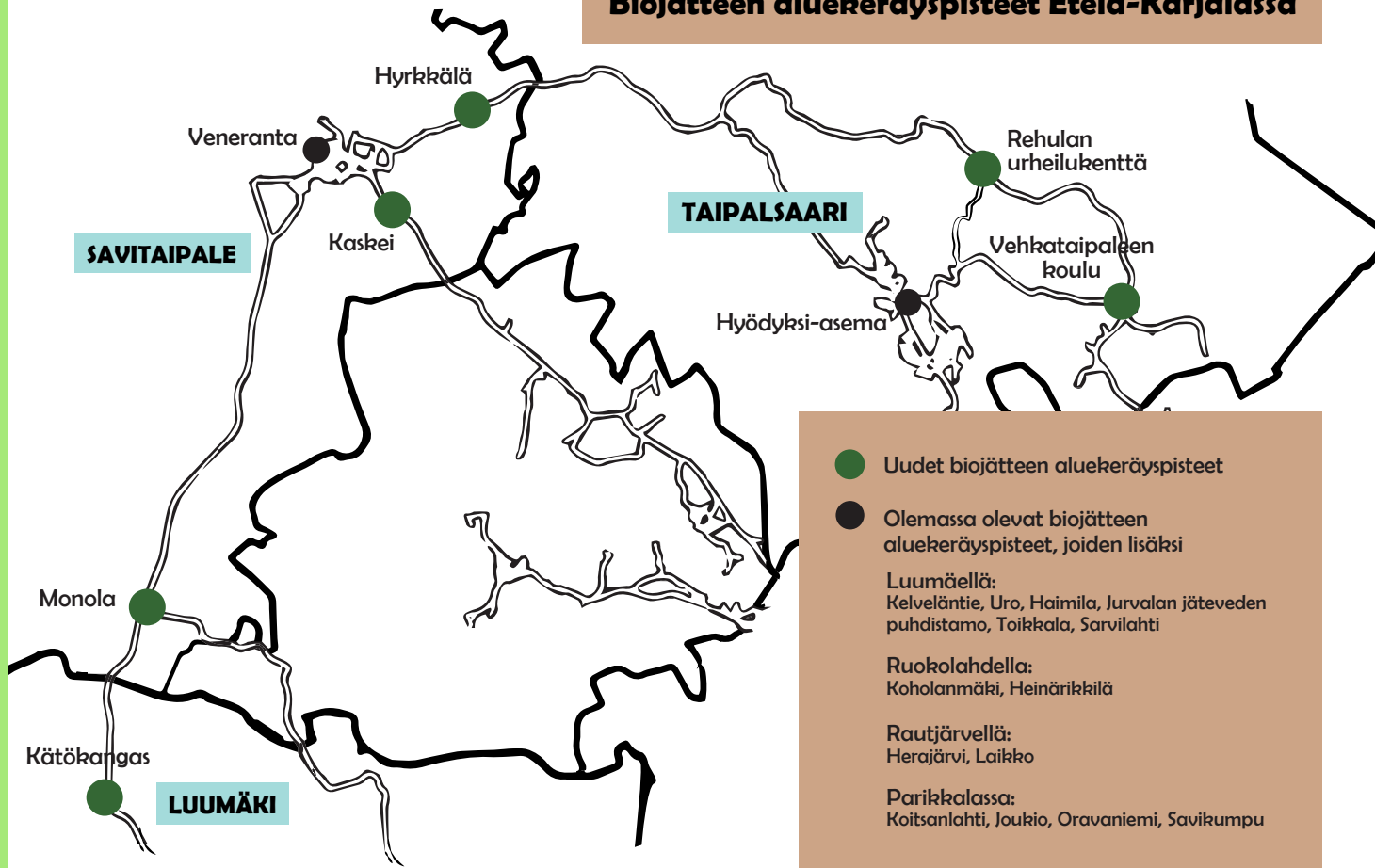
- 1 Tarkista kaapit ja pakastin ennen kauppareissua.**
Suunnittele kauppalista hyödyntäen kaapissa olevia tuotteita.
- 2 Älä mene nälkäisenä kauppaan,** jotta vältyt heräteostoksilta.
- 3 Ota lautaselle vain sen verran ruokaa, mitä syöt.**
- 4 Pakasta ylimääräiset annokset,** merkitse päivämäärä ja syö ne pois vanhimmasta päästä.
- 5 Haista ja maista ennen poisheittoa.**
Monet vanhentuneet tuotteet voi hyödyntää esim. leivonnassa.
- 6 Kokeile esim. Marttojen resepti-ideoita ruokatähteiden hyödyntämiseen.**
- 7 Käytä läpinäkyviä ilmatiiviitä rasioita säilömiseen.** Astiat helpottavat sisällön näkemistä ja pidentävät elintarvikkeiden säilyvyyttä.
- 8 Säilytä erillään etyleeniä tuottavat kasvikset ja hedelmät** (tomaatti, mango, avokado) etyleenille aroista kasviksista (kurkku, appelsiini, kiivi), sillä etyleeni nopeuttaa kypsymistä.

Biojätteen erilliskeräys laajentui

Biojätteen erilliskeräys laajentui kuudelle uudelle aluekeräyspisteelle toukokuussa 2024 *Asukaslähtöiset kiertotalouden ratkaisut Etelä-Karjalassa* -hankkeen ja Etelä-Karjalan Jätehuollon yhteistyökokeiluna. Uudet biojätteen aluekeräyspisteet perustettiin Taipalsaarelle, Savitaipaleelle ja Luumäelle, ja **ne helpottavat erityisesti maaseutukuntien haja-asutusalueiden asukkaiden ja kesäasukkaiden biojätteen lajittelua.**

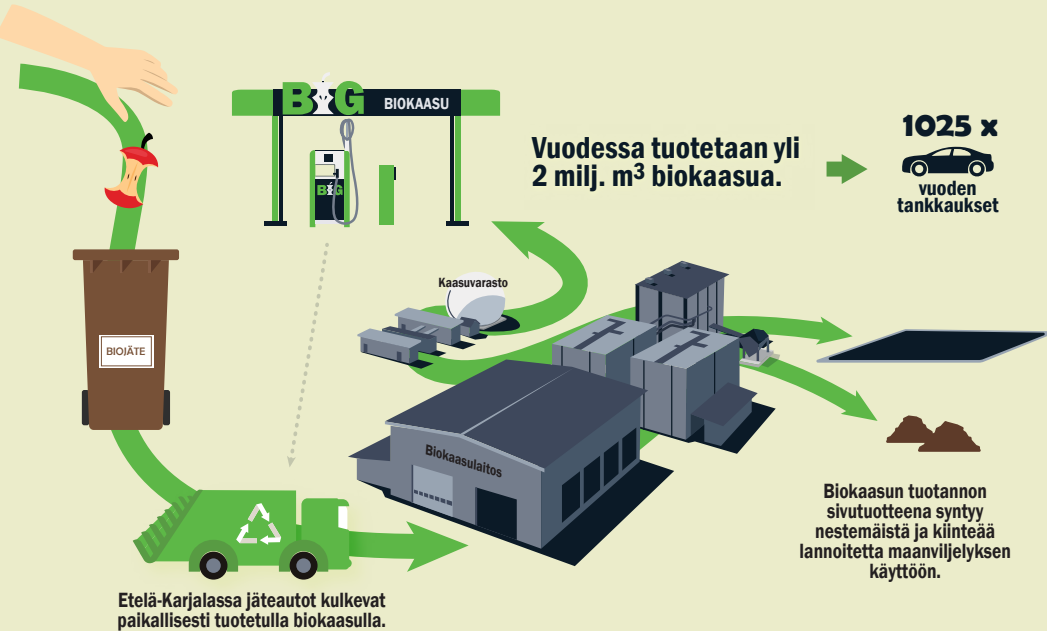
Uusien biojätteen aluekeräyspisteiden toimivuutta arvioitiin touko-lokakuussa 2024. Kokeilu tuotti tulosta ja **uusilta pisteiltä saatiin kerättyä kokeilun aikana yhteensä 38 500 kg biojätettä.** Kerätyn biojättemäärän pohjalta pääteltiin, että uusille keräyspisteille on tarvetta, ja uudet aluekeräyspisteet jäävät käyttöön. Pisteille vietyjen tuulettuvien biojäteastoiden ei kuitenkaan havaittu toimivan suunnitellusti. Kotitalouskäytössä tuulettuvat biojäteastiat pitävät jätteen kuivempana, mikä ehkäisee hajuhaittoja, mutta aluekeräyspisteiden suuren jätemäärän vuoksi, tuulettumista ei ehtinyt tapahtua. Astiat vaihdetaan umpinaisiin niiden tullessa käyttöikänsä päähän.

Biojätteen aluekeräyspisteet Etelä-Karjalassa

Mitä lajitellulle biojätteelle tapahtuu?

Lyhyesti: Siitä tehdään paikallista biokaasua!

Biokaasua tuotetaan biojätteestä ja jävedenpuhdistamoiden lietteestä.

Laitoksella käsitellään vuosittain noin 6,3 milj. kg biojätettä.

Paikallista biokaasua ja lannoitteita

Eteläkarjalaisten kotitalouksien biojätteet käsitellään Kukkuroinmäen käsittelykeskuksen biokaasulaitoksessa. Hapettomissa olosuhteissa tapahtuvan hajoamisprosessin eli **mädätyksen tuloksena syntyy biokaasua kaasukäyttöisiin ajoneuvoihin**. Kukkuroinmäen biokaasulaitoksella tuotettua biokaasua voi tankata Etelä-Karjalassa Lappeenrannassa, Imatralla, Luumäellä ja Parikkalassa.

Biokaasun tuotannon sivutuotteena syntyy ravinteikasta nestemäistä ja kiinteää lannoitetta, jota hyödynnetään mm. maanviljelyksessä.

Lajittelu tukee huoltovarmuutta

Muuttuneen maailmantilanteen myötä maakaasun ja lannoitteiden saatavuus on heikentynyt. Biokaasun ja lannoitteiden tuottaminen suomalaisten omista biojätteistä tukee huoltovarmuutta.

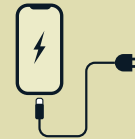
KILONKIN KIERRÄTTÄMINEN KANNATTAA

1 kg biojätettä

=

100 h

1,4 km

70 h

Kiinnostaisiko sittenkin kompostointi?

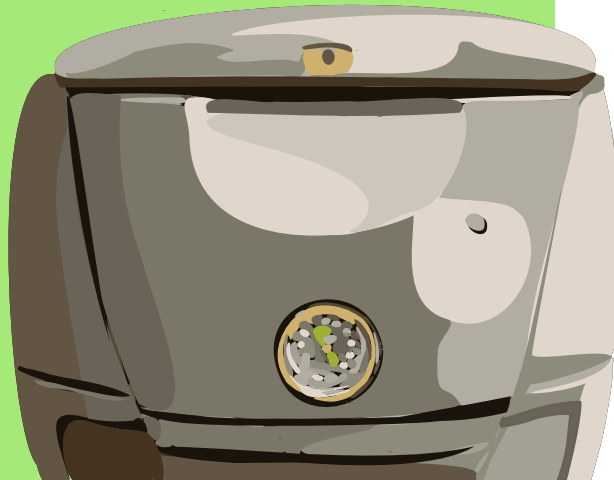
Vaihtoehto kiinteistökohtaiselle biojätteen keräysastialle on kompostointi. Kompostointi on hyvä vaihtoehto omakoti-, rivi- ja kerrostaloasukkaille, joiden pihoilla on tarvetta kompostoinnissa syntyvälle mullalle. Kompostointi vaatii asukailta enemmän aikaa ja vaivaa, mutta kompostoijat säästävät kuitenkin biojäteastian tyhjennyskulut. **Jos biojätettä syntyy vähänlaisesti, kannattaa miettiä, voisiko kompostorin omistaa kimpassa esimerkiksi naapurin kanssa.**

Kompostoria hankkiessa kannattaa perehtyä kompostorien eroihin. Kompostorin valintaan vaikuttavat mm. asukkaiden ja biojätteen määrä eli minkä kokoinen kompostori tarvitaan sekä se, käytetäänkö kompostoria ympäri vuoden ja kompostoidaanko siinä ruokatahteiden lisäksi puutarhajätettä.

Kiinnostuitko kompostoinnista?

Tutustu Etelä-Karjalan Jätehuollon kompostointioppaaseen: ekjh.fi/kompostointi.

Jos kierrätät elintarvikejätteesi kompostoimalla, **muistathan tehdä kompostointi-ilmoituksen** jätehuoltoviranomaiselle! Ilmoituksen voit tehdä osoitteessa asiointi.ekjh.fi.

Kasviharrastaja, harkitse bokashia!

Bokashi on sisätiloihin sopiva pieni ”kompostori”, josta hyötyvät erityisesti viherpeukalot, kasviharrastajat ja puutarhanlaittajat. **Bokashointi tuottaa supermultaa, jossa ravinteet ovat säilyneet.** Bokashi hapattaa biojätteet säilyttäen niiden ravinteet maitohappopitoisen rouheen tai nesteen avulla.

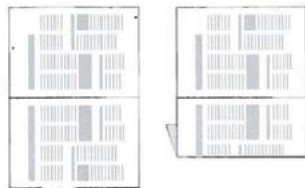
Bokashi käsittelee parhaiten hiilihydraattipitoisia ruokajätteitä, kuten viljatuotteita ja vihannesten ja hedelmien kuoria. Näiden seuraksi bokashiin voi laittaa kerralla pieniä määriä lihaa tai maitotuotteita.

Bokashi tuottaa suotonestettä, **jota voi käyttää kasvien ravinteena laimennettuna 1:100.** Myös Bokashi-astioita on saatavilla monenlaisia, ja sellaisen voi rakentaa myös itse. Astioita on usein hyvä olla kaksi, jolloin täyden astian fermentoitumisen valmistumista odotellessa voi alkaa täyttämään toista. Oikein hoidettuna bokashiastia ei haise ulospäin. Fermentoitunut biojäte ei käy sellaisenaan kasvien tai puutarhan lannoitteeksi vaan se pitää vielä erikseen kompostoida ”multatehtaassa” tai laittaa biojätteen keräysastiaan.

Biojätepussin taittelu sanomalehdestä

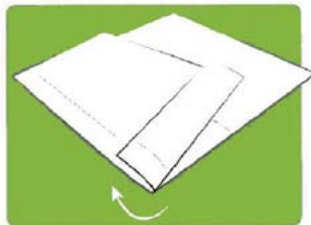
Tarvitset pussia varten kolme sanomalehden aukeamaa.

Tee jokaiseen aukeamaan 10 cm taitos taakse lyhyen reunan suuntaisesti.

Asettele taitellut aukeamat osittain sisäkkäin siten, että jokainen aukeama menee puoliksi edellisen päälle.

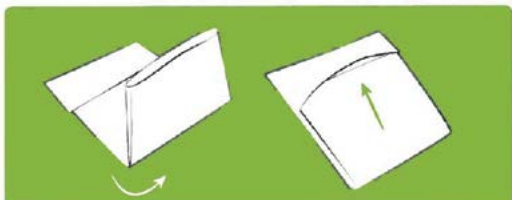
Taita toisesta reunasta keskelle 2/3 ja toisesta 1/3 niin, että taitteet menevät päällekkäin.

Sujauta päällimmäinen taite alla olevan taitteen sisään.

Käännä pussi ympäri.

Taita noin puolet pussin korkeudesta kohti pussin yläaitaa ja työnnä taitetun yläreunan alle.

Avaa suuaukko ja litistä pussin alakulmat tylpiksi, jotta pussi jää pystyyn.

Lisätietoa ja lähteet

- [Bokashi Garden Finland: Bokashin ABC](#)
- [Etelä-Karjalan Jätehuolto EKJH: Biojäte](#)
- [Etelä-Karjalan Jätehuolto EKJH: Biokaasulaitos](#)
- [Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY: Biojäte](#)
- [Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY: Ruokahävikin vähentäminen on ilmastoteko](#)
- [Hyötykasviyhdistys: Bokashi](#)
- [Kasvikset.fi: Etyleeni](#)
- [Kiinteistölehti:Tutkimus: Biojätteen määrä sekajätteessä vähentynyt 15.5.2025](#)
- [Kuluttajaliitto: Ruokahävikki](#)
- [Luonnonvarakeskus LUKE: Elintarvikejätteen ja ruokahävikin seurantarjestelmän rakentaminen ja ruokahävikkitietokartta 2021](#)
- [Luonnonvarakeskus LUKE: Kotitalouksien ruokahävikki vastaa 139000 henkilöauton kasvihuonekaasupäästöjä 1.11.2022](#)
- [Martat: Biojäte](#)
- [Martat: Hävikistä herkkua](#)
- [Motiva Oy – Saa syödä: Ruokahävikki Suomessa](#)
- [Suomen Kiertovoima ry KIVO – Kaisa Halme: Uusi kampanja päivittää suomalaisten tietämyksen biojätteen lajittelusta](#)
- [Suomen kiertovoima ry KIVO – Biojäte.info: Tilastot](#)
- [Yle. Lena Gillberg. Bokashi on tapa kompostoida kotona keittiössä – saat multaa jätteen sijaan 23.10.2020](#)
- [Ympäristöministeriö: Suomalaiset laiskoja lajittelemaan biojätettä – Erilliskeräyksen ympäristöhyötyjä ei tunnisteta 21.10.2020](#)